

FSC: a fenntartható és felelős erdőgazdálkodásért

A föld erdőállományának folyamatos csökkenése egyre aggasztóbb méreteket ölt. Az FSC címke és minősítési rendszer a faipari termékek vásárlóinak segítségével küzd egy felelősebb és fenntarthatóbb globális erdőgazdálkodásért.

A környezetvédelem érdekében létrejött nemzetközi összefogás egyik mérföldköve az 1992-es Rio de Janeiroban megrendezett ENSZ konferencia, amely nemcsak a bolygónk ökoszisztémáját egyre inkább veszélyeztető környezetpusztításra hívta fel a világ államainak figyelmét, de számos területen konkrét célokat, cselekvési terveket fogalmazott meg a környezetvédelem és a fenntartható fejlődés elősegítésére.

A riói csúcshatására és annak szellemiségében alakult meg 1993-ben a [Forest Stewardship Council](#) (FSC) független szervezet ([Felelős Erdőgazdálkodás Tanácsa](#) vagy [Erdőgondnoksági Tanács](#)), hogy globális szinten fellépést sürgessen a fenntartható és felelős erdőgazdálkodásért. Noha léteztek korábban is különféle helyi mozgalmak az esőerdők, illetve más veszélyeztetett erdős területek védelmére, ezeknek töredéke járt sikerrel.

Erdők pusztulása - néhány tény:

- bolygónk szárazföldjeinek kb. 30%-át borítja erdő,
- a világon évente hozzávetőlegesen nettó 7,3 millió hektárral csökken az erdők területe (ez nagyjából megegyezik a Benelux államok területével),
- míg az északi földtekén kismértékben növekedik az erdők aránya, a trópusi esőerdők területe rohamosan csökken,
- Braziliában és Afrikában évente 4-4 millió, Indonéziában évente kb. 1,5 millió hektárnyi esőerdőt pusztítanak el.

Az FSC tevékenységének központi eleme egy a felelős erdőgazdálkodást igazoló tanúsítványrendszer terjesztése és üzemeltetése. Az FSC tanúsítványa szavatolja, hogy az ilyennel rendelkező erdőgazdaságok, faipari üzemek, bútorgyárak stb. elfogadják és betartják az FSC szigorú szabványait és előírásait, és az általuk forgalmazott termékek megfelelnek a környezettudatos és társadalmilag felelős termelés, gyártás feltételeinek.

A minősítés során figyelembevett szempontok közé tartozik például, hogy a fakitermelés és az erdő(újra)telepítés folyamán érvényesül a biodiverzitás és az ökológiai egyensúly fenntartása, illetve biztosított az érintett területeken a helyi dolgozók és lakosság jogainak és érdekeinek érvényesülése is. Az FSC 10 elve és 56 pontos kritériumrendszere ezeket a szempontokat gyűjti össze.

Az FSC alapelvei

1. elv: A törvények és az FSC kritériumainak betartása
2. elv: Tulajdoni jogosultságok, földhasználati jogok és kötelezettségek
3. elv: Az őshonos népcsoportok jogai
4. elv: A munkavállalók közösségi kapcsolatai és jogai
5. elv: Az erdő hasznai
6. elv: Környezeti hatások
7. elv: Gazdálkodási tervek
8. elv: Felügyelet és szakvéleményezés
9. elv: Az eredeti természetes állapotukban megmaradt erdők fennmaradása
10. elv: Faültetvények

A világon számos terméken található már meg az FSC logó, az építőanyagoktól az irodaszerekig, a bútoroktól és papírtermékektől a kozmetikumokig bezárólag.

Megkerestünk számos céget, akiről tudjuk, feltételezzük, hogy forgalmaz FSC minősítésű termékeket. Ezek listáját az érintett cégek válaszainak beérkezése után tesszük közzé. Ha találkoztl már Te magad is FSC címkés termékekkel, addig is kérjük, írd meg nekünk, hogy mikor, hol, mely termékeken láttad az FSC logót!

Ahhoz, hogy a fogyasztó egy FSC minősítésű (papírból készült) könyv olvasásának örvehdessen, a könyv alapanyagának számos minősítésen kell keresztül mennie. Mindenekelőtt szükséges egy erdő, amely FSC tanúsítvánnyal rendelkezik. Az itt megtermelt

fát egy FSC által minősített erdőgazdaságnak kell kitermelnie (amely az általa forgalmazott fára rápecsételheti az FSC logóját).

A minősített farönköket onnan minősített faüzembe szállítják, ahol minősített papír alapanyag készül belőle. A sok minősítés egyik célja, hogy a terméklánc egyetlen pontján se kerülhessen tanúsítás nélküli forrásból származó alapanyag a végtermékbe (amennyiben minősítés nélküli anyagok is feldolgozásra kerülnek, úgy másfajta címkét kap a termék). A minősített papírgyár végül FSC logóval ellátott papírt szállít az FSC által ellenőrzött nyomdába, ahol elkészül a végfogyasztó által megvásárolható FSC jelzésű könyv.

Az olvasó a könyv borítóján elhelyezett minősítést szemrevételezve megnyugodhat, hogy az általa vásárolt könyv gyártásához például nem üldöztek el őshonos erdőlakókat, nem pusztítottak el természetvédelmi területeket, nem használtak veszélyes növényvédő-szereket, és nem termeltek génmódosított fajtákat sem.

A kitermelés során viszont betartottak minden törvényt és szabályt, a kivágott fák helyére újakat telepítettek. Az alapanyagokat feldolgozó üzemek pedig nem szerződtek illegális fatermelőkkel vagy ilyen forrásból származó alapanyagokkal dolgozó beszállítókkal, továbbá a gyártás, illetve kereskedelem során is követték az FSC szabványait és előírásait. Az FSC a tanúsítványhoz szükséges kritériumok betartását egy független szervezettel évente legalább egyszer ellenőrizteti.

A rendszer megfelelő működése esetén a fogyasztó biztos lehet benne, hogy vásárlásával segíti a felelős termelést és a környezettudatos gazdálkodást, és közvetetten maga is hozzájárulhat a föld erdőinek megóvásához és gyarapításához.

Az FSC háromféle termékminősítése:

- FSC Pure, a 100%-ig minősített anyagokból készült termékekre,
- FSC Mix a nem minősített anyagot is tartalmazó termékekre (ilyenkor általában feltüntetik a minősített alapanyagok arányát, pl. 80%)
- FSC recycling: Újrahasznosított anyagokat tartalmazó FSC minősítésű termékekre

Az FSC-vel kapcsolatban felmerült kritikák elsősorban a szervezet bonyolult és hosszadalmas minősítési rendszerével kapcsolatosak - egyes álláspontok szerint az FSC túlságosan bürokratikus. Bizonyos tagszervezetek úgy vélik, hogy a minősített erdők arányához képest alulreprezentáltak a magánerdő-tulajdonosok képviselői a szervezet döntéshozatalában, ami érdeksérelemhez vezethet.

Néhány esetben előfordult, hogy minősítésre nem méltó vállalat is kapott FSC tanúsítványt. Ezeket a szervezet azonban minden esetben vissza is vonta. Az FSC-vel kapcsolatos legnagyobb probléma talán az, hogy az FSC által minősített erdők többsége Európában és Észak-Amerikában található, míg rohamos erdőpusztítás Afrikában, [Dél-Amerikában](#) és Indonézia térségében zajlik.

Az FSC számokban:

- Jelenleg 81 ország területén több mint 100 millió hektár erdő rendelkezik FSC tanúsítvánnyal. Ez a produktív erdők 7%-a.
- A minősített erdők 80%-a Európában és Észak-Amerikában található.
- Az FSC által minősített cégek száma meghaladja a 10000-et.
- Az FSC minősítésű termékek éves forgalma nagyjából 20 milliárd dollár.
- Egy hektár erdő ellenőrzése nagyjából 1-2 dollárba kerül, de maga a minősítési folyamat ennél jóval költségesebb.

Forest Stewardship Council - FSC

Az FSC tanúsítvány biztosítja a végfelhasználót arról, hogy az általa beszerzett fa illetve fatermékek olyan erdőkből származnak, amelyek a szociális, gazdasági és ökológiai szempontok alapján történt bevizsgálás és értékelés szerint megfelelnek a Forest Stewardship Council követelményeinek.

A Forest Stewardship Council **10 kritériuma:**

- **1. kritérium:** A törvények és az FSC elveinek betartása - Az erdőgazdálkodás a nemzeti törvényeknek valamint az adott állam által aláírt nemzetközi szerződéseknek és egyezmények megfelelően zajlik és teljesülnek az FSC elvei és kritériumai.
- **2. kritérium:** Tulajdoni jogosultságok, földhasználati jogok és kötelezettségek - A tulajdonnal, föld- és erdőterületekkel való hosszú távú gazdálkodással kapcsolatos jogok egyértelműen definiáltak, dokumentáltak és jogilag megalapozottak.
- **3. kritérium:** Az őshonos (indigén) népcsoportok jogai - Az adott állam elismeri, és tiszteletben tartja az őshonos és más népcsoportok földhöz, területükhöz fűződő írott és jogszokáson alapuló tulajdonosi és használói jogait valamint az ezekben található erőforrásokkal való gazdálkodáshoz fűződő jogait.
- **4. kritérium:** A munkavállalók közösségi kapcsolatai és jogai - Az erdőgazdálkodás hosszútávon az abban foglalkoztatottak és a helyi közösségek jólétének fenntartását és növelését szolgálja.
- **5. kritérium:** Az erdő hasznai - Az erdőgazdálkodás elősegíti az erdő hasznosításából származó sokféle termék hatékony hasznosítását olyan módon, amely hosszútávon gazdaságilag képviselhető és egyúttal ökológiai és társadalmi előnyök széles skáláját biztosítja.
- **6. kritérium:** Környezeti hatások - Az erdőgazdálkodás hozzájárul a biológiai diverzitás valamint az azzal kapcsolatos értékek, a vízkészletek, a talajminőség, valamint az egyedi és érzékeny ökoszisztémák és tájegységek fennmaradásához és ezzel biztosítja az erdő sértetlenségét és ökológiai funkcióinak érvényesülését.
- **7. kritérium:** Gazdálkodási tervek - Rendelkezésre áll az elképzelt környezeti beavatkozások terjedelmének és intenzitásának megfelelő gazdálkodási terv, amely megadott időpontban lép hatályba és folyamatos ellenőrzés alatt áll. A terv tartalmazza a hosszú távú gazdálkodási célokat és az ezek eléréséhez szükséges eszközrendszert.
- **8. kritérium:** Felügyelet és szakvéleményezés - Az erdőgazdálkodás terjedelmének és intenzitásának megfelelő ellenőrzési rendszer hivatott biztosítani és szakvéleményezni

az erdő állapotát, a kitermelt erdei javak jövedelmeit, a feldolgozási és kereskedelmi láncolatot, a gazdálkodási tevékenységet valamint ezek környezetre gyakorolt hatásait.

- **9. kritérium:** Az eredeti természetes állapotukban megmaradt erdők fennmaradása - Az ún. primer erdők és a természetes állapotokhoz közel álló szekunder erdők és természetvédelmi szempontból nagy jelentőségű élőhelyek, valamint ezek társadalmi életének és kultúrájának fennmaradása biztosított. Az ilyen területek nem pótolhatóak sem a terület fásításával, sem más földhasznosítási formával.
- **10. kritérium:** Faültetvények - Az ültetvények tervezése, telepítése és az ültetvénygazdálkodás összhangban áll az FSC elveivel és az 1-9 pontokban foglalt kritériumokkal valamint a 10-es alapelv kritériumaival. Az ültetvények hasznot hoznak a közösségnek és hozzájárulnak a világ erdő-termékek iránti szükségleteinek fedezéséhez. Az ültetvények nem helyettesíthetik a természetes erdőket, hanem éppen az ezeket veszélyeztető tényezők enyhítését szolgálják.